EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. juuli 2005 *

Kohtuasjas C-107/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Tribunal Supremo (Hispaania) 1. detsembri 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. märtsil 2004, menetluses

Comité Andaluz de Agricultura Ecológica

versus

Administración General del Estado,

Comité Aragonés de Agricultura Ecológica,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann (ettekandja) ning kohtunikud K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič ja E. Levits,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. märtsi 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Hispaania valitsus, esindaja: E. Braquehais Conesa,

— Kreeka valitsus, esindajad: S. Charitaki ja V. Kontolaimos,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: S. Pardo Quintillán, B. Doherty ja F. Jimeno Fernandez,

olles 17. märtsi 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 24. juuni 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 2092/91 põllumajandustoodete mahepõllundustootmise ning põllumajandustoo-

dete ja toiduainete puhul sellele viitavate märgiste kohta (EÜT L 198, lk 1; ELT eriväljaanne 15/02, lk 39), muudetud nõukogu 19. juuli 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 1804/1999, lisades sellele loomakasvatustoodangu (EÜT L 222, lk 1; ELT eriväljaanne 15/04, lk 297, edaspidi „määrus nr 2092/91"), artikli 2 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati menetluses Comité Andaluz de Agricultura Ecológica ja Administración General del Estado vahel.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Määrusega nr 2092/91 kehtestati mahepõllundusmeetodil saadud toodete ühenduse tootmis-, märgistamis- ja kontrollieeskirjad. Nagu ilmneb selle määruse viiendast põhjendusest, on määruse eesmärk tagada ausad konkurentsitingimused selliste märgistega toodete tootjate vahel, tagada selgus erinevate tootmisetappide vahel ja suurendada kõnealuste toodete usaldusväärsust tarbija silmis.

4 Määruse artikkel 2 näeb ette:

„Käesolevas määruses peetakse toodet mahepõllundusmeetodile viitava märgisega tooteks juhul, kui märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides kasutatakse selliste toodete, nende koostisosade või söödatooraine märgistamisel igas liikmesriigis kasutuselolevat märgist teatamaks ostjale, et kõnealune toode, selle koostisosad

või söödatooraine on valmistatud vastavalt artiklis 6 ettenähtud tootmiseeskirjadele, ning eelkõige juhul, kui kasutatakse järgmisi tähiseid või nende tavalist tuletist (bio, öko jne) või lühendit, kui nendega ei tähistata toidu- või söödaaines sisalduvaid põllumajandustooteid või kui nendel selgesti puudub seos tootmismeetodiga:

— hispaania keeles: ecológico,

— taani keeles: økologisk,

— saksa keeles: ökologisch, biologisch,

— kreeka keeles: βιολογικό,

— inglise keeles: organic,

— prantsuse keeles: biologique,

— itaalia keeles: biologico,

— hollandi keeles: biologisch,

— portugali keeles: biológico,

— soome keeles: luonnonmukainen,

— rootsi keeles: ekologisk." [täpsustatud tõlge]

5 Määruse nr 2092/91, muudetud nõukogu 24. veebruari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 392/2004 (ELT L 65, lk 1; ELT eriväljaanne 15/08, lk 189) ja aktiga Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2003, L 236, lk 346), artiklis 2 on sätestatud järgmist:

„Käesolevas määruses peetakse toodet mahepõllundusmeetodile viitava märgisega tooteks juhul, kui märgistamisel, reklaamimisel või äridokumentides kasutatakse selle toote, selle koostisosade või söödaainete kirjeldamisel tähiseid, teatamaks ostjale, et kõnealune toode, selle koostisosad või söödaained on valmistatud kooskõlas artiklis 6 ettenähtud tootmiseeskirjadega. Eelkõige kasutatakse järgmisi tähiseid või nende tavalisi tuletisi (nagu bio, öko jne) või lühendeid, kas üksikult või kombineerituna, kogu ühenduses ja kõigis ühenduse keeltes kui mahepõllundusmeetodile viitavaid, välja arvatud siis, kui nendega ei tähistata toidu- või söödaaines sisalduvaid põllumajandustooteid või kui nendel selgesti puudub seos tootmisviisiga:

— hispaania keeles: ecológico,

— tšehhi keeles: ekologické,

— taani keeles: økologisk,

— saksa keeles: ökologisch, biologisch,

— eesti keeles: mahe või ökoloogiline,

— kreeka keeles: βιολογικό,

— inglise keeles: organic,

— prantsuse keeles: biologique,

— itaalia keeles: biologico,

— läti keeles: bioloģiskā,

— leedu keeles: ekologiškas,

— ungari keeles: ökológiai,

— malta keeles: organiku,

— hollandi keeles: biologisch,

— poola keeles: ekologiczne,

— portugali keeles: biológico,

— slovaki keeles: ekologické, biologické,

— sloveeni keeles: ekološki,

— soome keeles: luonnonmukainen,

— rootsi keeles: ekologisk." [täpsustatud tõlge]

6 Määruse nr 2092/91 artikli 2 muutmise põhjused on esitatud määruse nr 392/2004 teises põhjenduses järgmiselt:

„Määrus (EMÜ) nr 2092/91 pakub samuti kogu ühenduses kaitset teatavatele tähistele, mida kasutatakse tarbija teavitamiseks sellest, et mingi toidu- või söödaaine või selle koostisosad on toodetud kooskõlas selles määruses sätestatud mahepõllundusmeetoditega. See kaitse rakendub ka niisuguste tähiste tavalistele tuletistele ja lühenditele olenemata sellest, kas nad esinevad üksikult või kombineeritult, ja sõltumata kasutatavast keelest. Et välistada kõiki selle kaitse ulatuse väärtõlgendamise võimalusi, on vajalik seda määrust vastavalt muuta." [täpsustatud tõlge]

Siseriiklikud õigusnormid

7 22. oktoobri 1993. aasta kuninga dekreedi nr 1852/1993 mahepõllumajandusliku tootmise ja selle tähistamise kohta põllumajandustoodetel ja toiduainetel (*BOE* nr 283, 26.11.1993, lk 33528), artikli 3 lõige 1 nägi esialgu ette:

„Määruse nr 2092/91 artikli 2 kohaselt peetakse toodet mahepõllundusmeetodile viitava märgisega tooteks juhul, kui selle märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides kasutatakse selle toote või selle koostisosade märgistamisel tähist „ecológico".

Lisaks autonoomsetes piirkondades kohaldatavatele erimärgistustele on võimalik kasutada ka tähiseid „obtenido sin el empleo de productos químicos de síntese", „biológico", „orgánico", „biodinámico" ja nende vastavaid liitsõnu ning tähiseid „eco" ja „bio", kas üksikult või koos toote nimetuse, selle koostisosadega või kaubamärgiga."

8 Seda dekreeti muudeti kuninga 11. mai 2001. aasta dekreediga nr 506/2001 (*BOE* nr 126, 26.5.2001, lk 18609). Pärast muutmist näeb dekreedi artikli 3 lõige 1 ette:

„Määruse nr 2092/91 nr 2092/91 artikli 2, määruse (EÜ) nr 1804/1999 sõnastuses, kohaselt peetakse toodet mahepõllundusmeetodile viitava märgisega tooteks juhul, kui märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides kasutatakse selliste toodete,

nende koostisosade või söödatooraine märgistamisel tähist „ecológico" või selle esimest silpi „eco" üksinda või toote nime, koostisosa või kaubamärgi osana."

9 Nimetatud kuninga dekreedi põhjenduste kolmanda ja viienda lõigu kohaselt oli muudatus vajalik selleks, et vältida ebaselgust seoses tähistega, mida ühenduse õigusnormide kohaselt kasutatakse vaid mahepõllundustootmisel ja sellest tuleneda võivat tarbijate eksitamist, võttes arvesse Hispaania toiduainete valdkonna tegelikku olukorda, kus tähise „bio" kasutamine on levinud nende toiduainete tähistamisel, millel on teatud tunnused, mis ei ole omased mahepõllundusmeetodile.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Comité Andaluz de Agricultura Ecológica esitas Tribunal Supremo'le kuninga dekreedi nr 506/2001 seaduslikkust käsitleva hagi.

11 Nimetatud kohtu arvates sõltub põhikohtuasja menetluse tulemus määruse nr 2092/91 ja eriti selle artikli 2 sisust ja kohaldamisalast. Pärast seda, kui Euroopa Kohus oli palunud selgitusi, taotles Tribunal Supremo, et eelotsuse küsimusi laiendataks ka nimetatud määrusele redaktsioonis, mis tuleneb määrusest nr 392/2004 ja mis jõustus pärast eelotsusetaotluse esitamist.

12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tal on kahtlusi, kas ühenduse õigusnormidega on kooskõlas siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt tähis „ecológico", selle eesliide „eco" ja selle tuletised on kasutatavad vaid mahepõllundusmeetodi puhul, samas kui tähise „biológico", selle eesliite „bio" ja selle tuletiste kasutamine on lubatud toodete puhul, mis nendele nõuetele ei vasta.

13 Neil asjaoludel otsustas Tribunal Supremo menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. „Kas [määrus nr 2092/1991], täiendatud [määrusega nr 1804/1999], käsitleb tähiseid „biológico" ja „ecológico" ning nende tuletisi „bio" ja „eco" kõikides liikmesriikides märgistena, mis teavitavad ostjat sellest, et toode või selle koostisosad on valmistatud mahepõllundustootmise eeskirjade kohaselt?

2. Kas [määruse nr 2092/1991], täiendatud [määrusega nr 1804/1999], kohaselt võib tähiseid „biológico" ja „ecológico" ning nende tuletisi „bio" ja „eco" kõikides liikmesriikides kasutada vaid nende toodete märgistamisel, mis on valmistatud selle määrusega kehtestatud mahepõllundustootmise nõuete kohaselt?

3. Kas [määruse nr 2092/1991], täiendatud [määrusega nr 1804/1999], artikli 2 kohaselt võib tähist „ecológico" ja selle tuletist „eco" hispaania keeles kasutada vaid toodete puhul, mis on saadud selle määrusega kehtestatud mahepõllundustootmise nõuete kohaselt, selliselt, et ühenduse õigusnormidega võib olla kooskõlas tähise „biológico" ja selle tuletise „bio" kasutamine muudel kui mahepõllundusmeetodil saadud toodetel, kui selle tähise ja tema tuletise kasutamine on nad muutnud liigitähisteks ja -tuletisteks, mis Hispaanias ei tähista toiduaineid, millel on kindlaksmääratud mahepõllundusmeetodile omased tunnused?"

Eelotsuse küsimused

14 Nende küsimustega, mida tuleb käsitleda koos, tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2092/91 artiklit 2 ja sama artiklit, mida on muudetud määrusega nr 392/2004, tuleb tõlgendada nii, et see keelab kasutada Hispaanias tähist „biológico" või selle tuletist „bio" selliste toodete märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides, mida ei ole saadud mahepõllundusmeetodil.

15 Hispaania valitsus väidab, et määruse nr 2092/91 artikkel 2 ei keela toodete puhul, mida ei ole saadud mahepõllundusmeetodil, tähise „biológico" või selle tuletise „bio" kasutamist, kuna selles artiklis sätestatud loetelus on hispaania keele jaoks nimetatud vaid tähis „ecológico". Mis puudutab määrust nr 2092/91, muudetud määrusega nr 392/2004, siis möönab Hispaania valitsus, et seda võib teisiti tõlgendada, ja märgib, et ta kavatseb siseriiklikke õigusnorme käesolevast menetlusest ja liikmesriigi kohustuste rikkumise hagimenetlusest (vt otsus kohtuasjas C-135/03: komisjon *v.* Hispaania, EKL 2005, lk I-6909) lähtudes muuta.

16 Kreeka ja Prantsuse valitsus ning Euroopa Ühenduste Komisjon väidavad vastuseks Euroopa Kohtu küsimusele, et mitte ainult määruse nr 2092/91 kõige hilisemast redaktsioonist, vaid ka eelmisest redaktsioonist tuleneb, et prantsuskeelsetele tähistele „biologique" ja „bio" vastavaid tähiseid tuleb kogu ühenduses samaväärselt kaitsta. Kuna määruse nr 2092/91, muudetud määrusega nr 329/2004, artikkel 2 näeb ette, et nimetatud tähiseid või nende tuletisi kasutatakse „kogu ühenduses ja kõigis ühenduse keeltes kui mahepõllundusmeetodile viitavaid", on selle sätte eesmärk vaid selgitada juba eelmises redaktsioonis toodud lähenemist. See analüüs tuleneb muu hulgas määruse nr 392/2004 teisest põhjendusest. Isegi kui hispaania keelega seoses on määruse nr 2092/91 artikli 2 loetelus nimetatud vaid sõna

„ecológico", peavad tähis „biológico" ja selle tuletised samuti olema Hispaanias kaitstud.

17 Eespool viidatud kohtuotsuse komisjon *v.* Hispaania punktist 33 tuleneb, et määruse nr 2092/91 artikkel 2 viitab seoses mahepõllundusmeetodil saadud toodete märgistamisega „igas liikmesriigis kasutusel olevale märgisele" ja „eelkõige tähistele [...] või nende tavalistele tuletistele", mis sisalduvad loetelus, kuhu on koondatud käsitletaval perioodil ühenduse üheteistkümne ametliku keele jaoks üks või kaks väljendit. Viie keele puhul üheteistkümnest oli selles loetelus vaid üks väljend, mis vastab prantsuskeelsele tähisele „biologique". Kolme keele puhul oli nimetatud vaid üks väljend, mis vastab prantsuskeelsele tähisele „écologique". Saksa keele puhul oli eristamata nimetatud kaks nendele kahele tähisele vastavat väljendit ja kahe ülejäänud keele puhul oli nimetatud muu väljend.

18 Hispaania keele puhul oli selle artikli loetelus vaid üks väljend „ecológico", mis hõlmab tuletise „eco", ja kuna erinevat väljendite kasutust Hispaanias ei suudetud tõendada, ei tuvastanud Euroopa Kohus komisjoni esitatud hagi menetlemisel, et Hispaania Kuningriik oleks oma kohustusi rikkunud, kui ta ei keelanud tootjatel, kelle tooted ei ole saadud mahepõllundusmeetodil, kasutada teisi väljendeid, nagu „biológico" või „bio" (eespool nimetatud kohtuotsus komisjon *v.* Hispaania, punkt 35).

19 Määruse nr 2092/91 artikkel 2, muudetud määrusega nr 392/2004, täpsustab, et selles artiklis erinevate keeleversioonide puhul loetletud tähised ei ole liikmesriikide jaoks ainuvõimalikud, vaid indikatiivse väärtusega, hõlmates ka tõlked teistesse ühenduse ametlikesse keeltesse. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktides 26–29 märgib, vastab nimetatud määruse redaktsioon selliselt ühisturu toiduainete tegeliku vajaduse ning ühise põllumajanduspoliitika, keskkonnapoliitika ja tarbijakaitse eesmärkide tasakaalustamisele.

20 Sellest tuleneb, et edaspidi tuleb Hispaanias peale tähise „ecológico" ka tähise „biologique" tõlget, millele vastavad väljendid on korduvalt artikli 2 loetelus nimetatud, kasutada vaid mahepõllundusmeetodil saadud toodete puhul.

21 Vaatamata määruse nr 392/2004 teise põhjenduse sõnastusele, mille kohaselt on vaja „välistada kõiki selle kaitse ulatuse väärtõlgendamise võimalusi", ei mõjuta see uus redaktsioon määruse nr 2092/91 sisu. Nimetatud artikli 2 uue redaktsiooni vastuvõtmine lubab nimelt oletada, et seadusandja tahtis määrust nr 2092/91 muuta, mitte seda muutmata jätta. Niisuguse tahte puudumisel ei oleks kõnealune määrusemuudatus vajalik olnud (vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *v.* Hispaania, punkt 38).

22 Seega tuleb eelotsuse küsimustele vastata, et:

— määruse nr 2092/91 artiklit 2 tuli tõlgendada nii, et see ei keelanud kasutada Hispaanias tähist „biológico" või selle tuletist „bio" selliste toodete märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides, mida ei olnud saadud mahepõllundusmeetodil,

— sama artiklit 2, muudetud määrusega nr 392/2004, tuleb tõlgendada nii, et see keelab edaspidi kasutada Hispaanias tähist „biológico" või selle tuletist „bio" selliste toodete märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides, mida ei ole saadud mahepõllundusmeetodil.

Kohtukulud

23 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Nõukogu 24. juuni 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 2092/91 põllumajandustoodete mahepõllundustootmise ning põllumajandustoodete ja toiduainete puhul sellele viitavate märgiste kohta, muudetud nõukogu 19. juuli 1999. aasta määrusega nr 1804/1999, lisades sellele loomakasvatustoodangu, artiklit 2 tuli tõlgendada nii, et see ei keelanud kasutada Hispaanias tähist „biológico" või selle tuletist „bio" selliste toodete märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides, mida ei olnud saadud mahepõllundusmeetodil.**

2. **Sama artiklit 2, muudetud nõukogu 24. veebruari 2004. aasta määrusega nr 392/2004, tuleb tõlgendada nii, et see keelab edaspidi kasutada Hispaanias tähist „biológico" või selle tuletist „bio" selliste toodete märgistamisel, reklaamimisel ja äridokumentides, mida ei ole saadud mahepõllundusmeetodil.**

Allkirjad